

planinski

V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

5

maj 2013

3,40 EUR

120 let

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

TEMA MESECA

Šport in gore

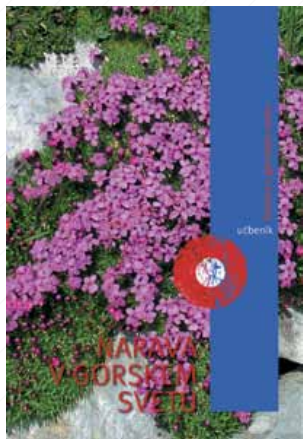
INTERVJU

Emil Tratnik
Nejc Kuhar

Z NAMI NA POT

Košuta
Skupina Carega – Pasubio

IZ PLANINSKE ZALOŽBE - AKCIJA 50 % POPUST NARAVA V GORSKEM SVETU

Najboljši način za varovanje in ohranjanje gorskega okolja je ozaveščanje, izobraževanje in informiranje planincev in tudi drugih obiskovalcev gora. Varstvo gorske narave je bilo v okviru izobraževanj Planinske zveze Slovenije prisotno že vse od leta 1954 (program za gorske stražarje). Varovanje narave je zdaj vključeno tudi v nekatere druge programe usposabljanj Planinske zveze Slovenije.

Naravna bogastva in lepote so vir, iz katerega črpa planinstvo svojo moč in poslanstvo. Varovanje narave je v najširšem družbenem interesu, planinstvo pa je z naravo tesno povezano, zato dosledno spoštuje prvine varstva narave in okolja in je v tem prizadevanju zgled drugim. Množičnost obiska v gorah, sodoben promet in druge oblike civilizacije vedno bolj ogrožajo prvobitnost gorskega sveta. Skrb za varstvo narave in okolja je zato ena temeljnih dolžnosti planinca in bistveni sestani del planinske vzgoje.

Knjiga Narava v gorskem svetu je izšla leta 2006. Napisana je poljudno, tako da je namenjena vam ljubiteljem in obiskovalcem gorskega sveta, kot tudi varuhom gorske narave, gorskim stražarjem. Tem bo rabila za

izpopolnjevanje izobraževanja o gorski naravi, ki ji je uspelo ohraniti svojo divjo lepoto in občudovanje človeka.

Format: 17 cm x 21 cm
Obseg: 152 strani
Vezava: zglobano šivano, broširano

CENA: V času od 15. 5. do 15. 6. 2013 lahko knjigo Narava v gorskem svetu kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 10,41 €* (redna cena: 20,82 €).
* DDV je obračunan v ceni.
Stroške poštnine plača naročnik.

INFORMACIJE, NAKUP in NAROČILA:

Planinska zveza Slovenije, Planinska trgovina PZS, na sedežu: Dvorakova ulica 9, Ljubljana, v času uradnih ur, **po pošti:** p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, **po telefonu:** 01 43 45 684 v času uradnih ur, **faksu:** 01 43 45 691, **brezplačna telefonska številka 080 1893** (24 ur na dan, vse dni v letu), **e-naročila:** narocilo@pzs.si ali **spletna trgovina PZS**, <http://www.pzs.si/trgovina.php>. **Uradne ure** v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Dvorakova 9: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11. ure).

Slovenski planinski muzej, Triglavská cesta 49, 4281 Mojstrana, **telefon:** 08 380 67 30, **fax:** 04 589 10 35, **e-pošta:** info@planinskimuzej.si.

SPALNE RJUHE, PRVA POMOČ

Planinska zveza Slovenije si v skrbi za čistejšo okolje že dolgo prizadeva za **uporabo lastnih rjuh** na planinskih kočah. Ponuja vam prijetno mehke bombažne planinske rjuhe, ki imajo ločen del za vzglavnik. Rjuha je pospravljena v bombažni vrečki, primerni za vsak nahrbtnik. Na voljo je v dveh dimenzijah: 180 cm x 75 cm in 220 cm x 75 cm. **Cena: 19,50 EUR.**

Na voljo so tudi kompleti prve pomoči: osebni in vodniški. **Osebni komplet prve pomoči PZS** priporočamo vsakemu obiskovalcu naših gora kot del obvezne opreme. Modra torbica na zadrgo in z možnostjo pripenjanja na pas ali nahrbtnik s pomočjo ježka ima natisnjen logotip PZS in vsebuje:

prvi sterilni povoj TIP I (1 kos), zloženec – kompresija iz gaze 5 x 5 cm, sterilna (4 kos), vpojna gaza 0,4 m², sterilna (2 kos), povoj Vivaplast 8 cm x 4 m (1 kos), obliži Vivaplast Universal (10 kos), obliži Vivaplast Cool care – obliži (5 kos), Micropore lepilni trak, 2,5 cm x 9,1 m (1 kos), trikotna ruta 100 x 100 x 140 cm (1 kos), varnostna sponka (3 kos), razkužilni robček (2 kos), seznam vsebine (1 kos)
Cena: 12,50 EUR.

Vodniški komplet prve pomoči PZS je namenjen vodnikom, mentorjem, staršem ... Primeren je tudi za tekmovalce na planinskih

orientacijskih tekmovanjih. Torbica je dovolj velika, da jo lahko po potrebi dopolnimo še s svojimi pripomočki. Modra torbica, ki ima zadrgo, ročaj in natisnjen logotip Planinske zveze Slovenije vsebuje:

krep povoj Vivaplast 6 cm x 5 m (2 kos), krep povoj Vivaplast 10 cm x 5 m (1 kos), elastični povoj Vivaflex 8 cm x 5 m (1 kos), zloženec – kompresija iz gaze 5 x 5 cm, sterilna (5 kos), zloženec – kompresija iz gaze 5 x 8 cm, sterilna (2 kos), vpojna gaza 0,2 m², sterilna (2 kos), Micropore lepilni trak, 2,5 cm x 9,1 m (1 kos), obliži Vivaplast Universal (20 kos), obliži Vivaplast Cool care – obliži (10 kos), trikotna ruta 100 x 100 x 140 cm, kaliko (2 kos), aluminizirana folija (1 kos), razkužilni robček (2 kos), rokavice iz lateksa (2 kos), pinceta za klope (1 kos), škarje z zaobljeno konico (1 kos), seznam vsebine (1 kos)
Cena: 21,90 EUR.

Torbici sta lahko tudi lepo, pozorno darilo.

INFORMACIJE, NAKUP in NAROČILA:

Planinska zveza Slovenije, Planinska trgovina PZS, na sedežu: Dvorakova ulica 9, Ljubljana, v času uradnih ur, **po pošti:** p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, **po telefonu:** 01 43 45 684 v času uradnih ur, **faksu:** 01 43 45 691, **brezplačna telefonska številka 080 1893** (24 ur na dan, vse dni v letu), **e-naročila:** narocilo@pzs.si ali **spletna trgovina PZS**, <http://www.pzs.si/trgovina.php>. **Uradne ure** v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Dvorakova 9: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11. ure).

Slovenski planinski muzej, Triglavská cesta 49, 4281 Mojstrana, **telefon:** 08 380 67 30, **fax:** 04 589 10 35, **e-pošta:** info@planinskimuzej.si.

Ko užitki niso greh

Mateja Pate

Ta slogan, zapisan na dostavnem vozilu podjetja, ki se sicer ukvarja s trženjem sadja in zelenjave, me je nekega jutra zdramil iz otopenosti med vožnjo v službo in me napeljal k razmišljanju o tem, zakaj bi morali užitek enačiti z grehom in kaj imajo z grehi in užitki opraviti gore in tisti, ki zahajajo v gorski svet.

Pojmovanje "užitek = greh" lahko najdem v religiji, ki ta svet smatra za dolino solz, ki nam s trpljenjem pomaga doseči stanje večne sreče po smrti – vsaj tako sem jo, morda izkrivljeno, dojela sama. Če še malo pretiravam, je po načelu čim večje trpljenje – bolj zagotovo bo zveličanje torej vsak tuzemski užitek malodane eksces na poti do višjega cilja. In kaj imajo gore s tem?

V mojih nežnih letih je bila zame hoja v gore zagotovo nekakšna dolina solz, po večini v prenesenem, včasih pa tudi v dobesednem pomenu. Grizenje kolen v breg me ni prav nič navduševalo in v potu svojega mladega obraza sem komaj čakala odrešenja na vrhu, ko se ne bo več dalo iti višje. Pozneje, v obdobju potrebe po samopotrjevanju, sem se našla v plezanju, ki je sicer nudilo svojevrstno zadovoljstvo, a hkrati tudi precej raznovrstnega prostovoljnega trpljenja. Skoraj bi lahko rekla, da sem že v zgodnji mladosti posrkala modrost življenja – bolj kot sem se namučila med potjo v višave, večje je bilo veselje na vrhu. O kakšnih očitnih gorniških užitkih na poti do cilja pa je bilo bolj malo duha in sluha.

Z leti pa se je to korenito spremenilo. V gore sem začela zahajati – iz užitka. Sicer še vedno ni vse zlato, kar se sveti; zgodnje vstajanje mi recimo ne vzbuja kakšnega posebnega ugodja, toda za spremembo je užitek tudi hoja navkreber, užitek so opazovanje narave, vonjanje trav, oddih na travnatem naslanjaču, kot bi se izrazil hribovski romantik Tine Mihelič, poplezovanje po belih skladih apnenca (pa čeprav niso navpični), nenazadnje je užitek pojesti morda že malo posušen sendvič ali popiti mlačno vodo nekje na razglednem vrhu, pa reči besedo ali dve sam s sabo ali pa s sopotniki. Zgodba bi lahko imela naslov Skoraj popolna preobrazba neke M.P. ali Moja pot od trpljenja do užitkov. In po neki logiki bi tako hitro postala "grešnica" - če si ne bi zviti hribovci izmislili tistega znanega rekla, da nad tisoč metri ni več greha. Užitki v našem sredogorju in visokogorju torej niso greh in pika.

To domislivo obiskovalci gora kar pogosto speljejo na svoj mlin in izkoristijo "brezgrešno atmosfero" za (včasih tudi pretirane) užitke vseh vrst. Morda bi poleg toliko preučevanega fiziološkega vpliva z višino pojemajočega zračnega tlaka na človeka veljalo natančneje raziskati tudi psihološki vpliv nižjega delnega tlaka kisika na ljudi, da postanejo misli na višini bolj kristalne, duh bolj odprt in meso dostikrat bolj orientirano k osnovnim potrebam. Kako to izgleda v praksi, si lahko preberete v eni od zgodb, ki vam jih ponuja tokratna številka naše revije. Prepričana sem, da še zdaleč ni osamljena, le da zgolj redki znajo in si upajo napisati kaj podobnega za številčnejše bralstvo. Morda pa vam bo opisana prigoda vlila kaj poguma.

Užitkov oziroma radosti polno pomlad in poletje v gorah vam želim, pa srečno – in po pameti!

Ostenje Velikega Špičja
Foto: Dan Briški

- UVODNIK**
- 1 Ko užitki niso greh**
Mateja Pate
- ŠPORT IN GORE**
- 4 A planinci pa lahko ...?**
Vedno večje število ljudi na oddihu v gorah
Tina Leskošek
- ŠPORT IN GORE**
- 6 Turno kolesarjenje**
Pogovor z načelnikom Komisije za turno kolesarstvo PZS Jožetom Rovanom
Tina Leskošek
- ŠPORT IN GORE**
- 8 Soteskanje**
Pogovor s predstavnikom Soteskarske zveze Slovenije Urbanom Herzogom
Tina Leskošek
- ŠPORT IN GORE**
- 10 Mirna območja**
Omejevanje rekreacijskih dejavnosti v TNP
Aleš Zdešar
- ŠPORT IN GORE**
- 12 Jadralci**
Vpliv jadralnega padalstva na ptice
Tomaž Mihelič
- PRAZNOVANJE DVOJNEGA JUBILEJA V CELJU**
- 14 Med največjimi planinskimi organizacijami na svetu**
Svečana skupščina PZS ob 120-letnici SPD
Zdenka Mihelič
- INTERVJU**
- 16 Srčni človek z Vojskega**
Pogovor z Emilom Tratnikom
Gašper Podjed
- POZABLJENA ZGODOVINA**
- 20 Odkritelj poslednjih skrivnosti Zahodnih Julijcev**
Vladimir Dougan (1891–1955)
Matija Turk
- NEZNANI KARNIICI**
- 24 Ni vsaka dvojka luštna**
Monte Caserine Basse
Mojca Stritar
- Z NAMI NA POT**
- 28 Na visokem grebenu med Koroško in Kranjsko**
Košuta
Gorazd Gorišek
- Z NAMI NA POT**
- 41 Kamor Vzhodne Alpe sežejo najbolj južno**
Skupina Carega-Pasubio
Vid Pogačnik
- INTERVJU**
- 45 Ko glava misli, da ne more več, ima telo še rezervo**
Pogovor z Nejcem Kuharjem
Sara Femec

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije
Uredništvo Planinskega vestnika
Dvorakova ulica 9, p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91
E: pv@pzs.si
www.planinskivestnik.com

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik),
mag. Marjan Bradeško, Marta Krejan,
dr. Andrej Mašera, Zdenka Mihelič,
dr. Irena Mušič Habjan, dr. Mateja Pate,
Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJA SODELAVCA:

Gorazd Gorišek, Peter Silak

LEKTORIRANJE:

Mojca Volkar Trobevšek, Mojca Stritar, Marta Krejan,
Katarina Marin Hribar, Mira Hladnik

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

NAKLADA: 6200 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte
po elektronskem mediju na naslov uredništva
ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne
vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave
ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega
objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo
uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.
Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva.
Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve
izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,
Dvorakova ulica 9, p. p. 214 SI-1001 Ljubljana,
po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po
telefonu **080 1893 (24 ur na dan)**.

MODRA ŠTEVILKA

Številka transakcijskega računa PZS je
05100-8010489572, odprt pri Abanki, d. d.,
Ljubljana. Naročnina 34 EUR, 58 EUR za tujino,
posamezna številka 3,40 EUR. Članarina PZS za člane
A vključuje naročnino. Reklamacije upoštevamo dva
meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova
navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne
odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti
sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport RS,
Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS in
Javna agencija za knjigo RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Martuljska kraljica -
Široka peč
Foto: Vladimir Habjan

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno
preverja vse članke in točnost v reviji
objavljenih opisov poti, ki praviloma
vključujejo opozorila na nevarnosti in možne
pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis
vedno subjektiven, poleg tega se objektivne
težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva
v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in
Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti
nobene odgovornosti za morebitne poškodbe
ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli
zaradi hoje po gorah po navodilih iz te revije.

Z NAMI NA POT - OPISITUR

- 33 Veliki vrh
- 33 Košutnikov turn
- 35 Prečenje Košute
- 37 Tolsta Košuta
- 37 Cima Carega po poti čez Bocchetto dei Fondi
- 39 Cima Carega po ozebniku Vaio dei Colori
- 39 Monte Pasubio/ Cima Palon po cesti Strada delle Gallerie

GORSKE STRASTI

- 48 Ljubimec z Brinice
Tistega vročega majskega dne ...
Pika

LITERARNI NATEČAJ

- 52 Okruški spominov
Tretjeuvrščena zgodba
Darinka Kozinc

ODPRAVA V BOLIVIJO

- 54 Kako smo nizko leteli
in visoko pristali
Cordillera Real
Marko Koren

MINIATURA

- 57 Gorsko neurje v
poletju 1914
Drago Paulič

GORNIŠKI FILMSKI FESTIVAL

- 58 S kamero v himalajsko
vas, daleč od vsega
7. Mednarodni festival
gorniškega filma Domžale
Manca Čujež

ČAS ZA RAZMISLEK

- 60 O plezalcih in
neandertalcih

OBLETNICA

- 61 Stanko Klinar,
glej ga, šmenta -
osemdesetletnik!

VARSTVO NARAVE

- 62 Spoznajmo
"talnega" ptiča
Navadni kupčar
Dušan Klenovšek

VARSTVO NARAVE

- 63 Prekomerno
razraščanje
alpske kislice
Vabilo na prostovoljno akcijo
Jurij Dobnik in Andreja
Slameršek

- 64 NOVICE IZ VERTIKALE

- 64 NOVICE IZ TUJINE

- 66 LITERATURA

- 70 PLANINSKA ORGANIZACIJA

- 72 TNP

**Vsebine vseh
Planinskih vestnikov
od leta 1895 dalje na
www.pvkazalo.si.**

